

Seleucia

Sayı XIII - 2023

Olba Kazısı Serisi

Seleucia XIII

Olba Kazısı Serisi

Seleucia, uluslararası hakemli dergidir ve her yıl Mayıs ayında bir sayı olarak basılır. Yollanan çalışmalar, belirtilen yazım kurallarına uygunsayınlanır, çalışması yayınlanan her yazar, çalışmanın baskı olarak yayınlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını Seleucia yayınına devretmiş sayılır. Seleucia kopya edilemez ancak dipnot referans gösterilerek yayınlarda kullanılabilir.

Seleucia Dergisi, Sayı IV - 2014'den itibaren TR Dizin Ulakbim'de ve 2021'den itibaren Erih Plus'ta taranmaktadır.

<http://www.seleuciadergisi.com>

Editörler

Emel Erten
Diane Favro
Fikret Yegül
Yavuz Yeğin
Murat Özyıldırım (Baş Editör)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Halit Çal
Prof. Dr. Çiğdem Dürüşken
Prof. Dr. Efruniye Ertekin
Prof. Dr. Emel Erten
Prof. Dr. Diane Favro
Prof. Dr. Turhan Kaçar
Prof. Dr. Sedef Çokay Kepçe
Prof. Dr. Gülgün Köroğlu
Prof. Dr. Erendiz Özbayoğlu
Prof. Dr. Harun Taşkiran
Prof. Dr. Mehmet Tekocak
Prof. Dr. Ceren Ünal
Prof. Dr. Fikret K. Yegül
Doç. Dr. Erkan Alkaç
Doç. Dr. Sabri Arıcı
Doç. Dr. Fiğen Çevirici Coşkun
Doç. Dr. Merih Ereke
Doç. Dr. Kasım Oyarçın
Doç. Dr. Fikret Özbay
Doç. Dr. Sema Sandalcı
Doç. Dr. Muammer Ulutürk
Doç. Dr. Yavuz Yeğin
Dr. Öğr. Üyesi Safiye Aydın
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Murat Özgen
Dr. Vujadin Ivanisevic
Dr. Murat Özyıldırım

Seleucia

Olba Kazısı Serisi

Sayı: XIII

Yıl: 2023

ISSN: 2148-4120

ISBN: 978-625-6925-19-9

Yazışma Adresi

Dr. Murat Özyıldırım
Mersin Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
Arkeoloji Bölümü
Çiftlikköy Kampüsü, 33343 Mersin - Türkiye.
Tel: 00 90 324 361 00 01 - 4735
E-posta: muratozyildirim@mersin.edu.tr

Yayının Adı: Seleucia (Dergi)

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın

Yayın Şekli: Yıllık - Türkçe ve İngilizce.

Yayın Sahibi: Bilgin Kültür Sanat Org. Yay. Bas.

Dağ. Paz. Gıd. İnş. San ve Tic. Ltd. Şti. adına
Engin Devrez

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Engin Devrez

Yayının İdare Adresi: Bilgin Kültür Sanat Şti. Ltd.

Selanik 2 Cad. 68/4 Kızılay - Ankara.

Tel: 0312 419 85 67

Sertifika no: 20193

www.bilginkultursanat.com

e-mail: bilginkultursanat@gmail.com

Baskı

Bizim Dijital Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Serhat Mahallesi, Uzuncağı Caddesi 1128. Sok.,
No: 6, Ostim / Ankara
Tel: 0312 341 0005
Matbaa Sertifika No: 41356

Teknik Düzenleme

Arş. Gör. Burak Erdem

Dağıtım

Bilgin Kültür Sanat Şti. Ltd.

Selanik 2 Cad. 68/4 Kızılay - Ankara.

Tel: 0312 419 85 67

Seleucia | Sayı XIII | Mayıs 2023

Olba Kazılarında Harpokrates Betimli
Cam Pendant

*Glass Harpocrates Pendant from Olba
Excavations*

Emel Erten - Yavuz Yeğin
9

Anemurium Son Dönem Kazılarında
Ortaya Çıkarılan A ve B Yapıları Üzerine
Bir Değerlendirme

*An Assessment on Buildings A and B which
Revealed in Last Period Excavations at
Anemurium*

Zafer Korkmaz – Mehmet Tekocak
21

Constantinopolis Territoriumundan
Ele Geçen Bir Grup Yazılı ve Mühürlü
Seramik

*A Group of Pottery with Graffiti and
Stamps from Constantinople's Territorium*

Ülkü Kara
43

Kelenderis Odeionu Kazılarında Ele
Geçen Geç Roma D Seramikleri
*Late Roman D Ware from the Excavations
of the Odeon of Kelenderis*

Işık Adak Adıbelli
59

Eskiçağ Camcılığında Mozaik Tekniği ve
Olba Kazılarında Millefiori ve Reticella
Camlar

*Mosaic Technique in Ancient Glassworking
and Millefiori and Reticella Glass from Olba
Excavations*

Emel Erten – Emine Akkuş Koçak
87

Parion'dan Bir Grup Özel Masa
Amphorası

*A Group of Exclusive Table Amphorae from
Parion*

İsmail Akkaş
101

Topaklı Höyük (1967-1974 Yılları)
Kazılarında Tespit Edilen Meme Aplikeli
Amphoralar

*Breast Applique Amphoras Detected at the
Excavations of Topaklı Höyük (1967-1974
Years)*

Emine Köker Gökçe
121

PRAEFATIO

Seleucia editörleri, cumhuriyetimizin yüzüncü yılını kutladığımız 2023 yılında dergimizin on üçüncü sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyarlar. Ulu Önder Atatürk'ün kurduğu cumhuriyetin birer yurttaşı ve ülkenin geçmişini, Eski Çağ uygarlıklarını inceleyen bilim insanları olarak cumhuriyetimizin sonsuza dek yaşamasını gönülden dilerler.

Seleucia'nın bu sayısında da okurlarımızın karşısına yine seçkin içeriklere sahip daha çok cam ve seramik çalışmalarıyla ilgili olan yedi makale ile çıkmaktayız. Bunlardan ikisi, öncelik verdiğimiz Olba kazıları cam buluntularıyla ilgilidir. Bunlardan Harpokrates betimli cam pendantın ele alındığı çalışma, türünün Anadolu'da saptanmış tek örneği olması bakımından önem taşımaktadır. Diğer iki makale, Dağlık Cilicia'daki merkezler olan Anemurium ve Kelenderis kazılarında gelen sonuçlar konusundadır. Constantinopolis Territoriumu'ndan gelen bir grup graffiti ve damgalı seramik buluntunun incelendiği makale ile Troas Bölgesi'ndeki Parion'da yapılan kazılarda bulunan amphoraların Eski Çağ'da seramik konusunda çalışan arkeologların ilgilerini çekeceğinden eminiz. Bu sayıda yer alan son makale ise Nevşehir Topaklı Höyük buluntusu olan ve Geç Demir Çağı ile Hellenistik Dönem'e tarihlenen meme aplikeli amphoraları ele almaktadır.

Dergimizin yayın hayatına katıldığı on yılı aşkın süre zarfında Eski Çağ kültürleri ve dilleri konusunda nice değerli çalışmalarını on yılı aşkın bir süredir olduğu gibi bu sayıda da bizlerle paylaşan tüm yazarlarımıza şükranlarımızı sunarız.

Editörler:

Prof. Dr. Emel Erten

Prof. Dr. Diane Favro

Prof. Dr. Fikret Yegül

Doç. Dr. Yavuz Yeğin

Dr. Murat Özyıldırım (Baş Editör)

PREFACE

The Editors are proud to present the thirteenth issue of *Seleucia* on the hundredth anniversary of the Turkish Republic. As citizens of the Republic founded by our great leader Atatürk and of scholars doing research on the past civilizations of the country, we wish our Republic to live forever.

In this issue, we would like to share seven articles studying ancient glass and pottery. Two are on the glass finds from Olba excavations, including one on the glass pendant depicting Harpocrates which is important as the only known example of its type from Asia Minor. Two other articles are on the finds of the excavations in Rough Cilicia in Anemurium and Kelenderis. Another article examine a group of pottery finds with graffiti and stamps from Constantinople's territorium. Archaeologists working on ancient pottery will be interested in the article on a group of exclusive table amphorae from Parion in Troas as well as another article on the Late Iron Age or Hellenistic amphoras with applique decoration from the excavations in Topaklı Höyük in Nevşehir, Avanos.

We wish to thank our contributors who shared their works on the ancient cultures and languages in *Seleucia* not only in this issue and all contributions over the last ten years.

Editors:

Prof. Dr. Emel Erten

Prof. Dr. Diane Favro

Prof. Dr. Fikret Yegül

Assoc. Prof. Dr. Yavuz Yeğin

Dr. Murat Özyıldırım (Editor in Chief)

Olba Kazısı Serisi

Seleucia

Makale Başvuru Kuralları

Seleucia, Olba Kazısı yayını olarak yılda bir sayı yayınlanır. Yayınlanması istenen makalelerin en geç Şubat ayında gönderilmiş olması gerekmektedir. Seleucia, arkeoloji, eski çağ dilleri ve kültürleri, eski çağ tarihi, sanat tarihi konularında yazılan, daha önce yayınlanmayan yalnızca Türkçe, İngilizce çalışmaları ve kitap tanıtımlarını yayımlar.

Yazım Kuralları

Makaleler, Times New Roman yazı karakterinde, word dosyasında, başlık 12 punto baş harfleri büyük harf, metin ve kaynakça 10 punto, dipnotlar 9 punto ile yazılmalıdır. Sayfa sayısı, kaynakça dâhil en çok on sayfa olmalıdır. Müze, kazı, yüzey araştırması malzemelerinin yayın izinleri, makale ile birlikte yollanmalıdır. Kitap tanıtımları, üç sayfayı geçmemelidir. Çalışmada ara başlık varsa bold ve küçük harflerle yazılmalıdır. Türkçe ve İngilizce özetler, makale adının altında, 9 punto, iki yüz sözcüğü geçmemelidir. Özetlerin altında İngilizce ve Türkçe beşer anahtar sözcük, 9 punto olarak “anahtar sözcükler” ve “keywords” başlığının yanında verilmelidir. Doktora ve yüksek lisans tezlerinden oluşturulan makaleler, yayına kabul edilmemektedir.

- Dipnotlar, her sayfanın altında verilmelidir. Dipnotta yazar soyadı, yayın yılı ve sayfa numarası sıralaması aşağıdaki gibi olmalıdır. Demiriş 2006, 59.
- Kaynakça, çalışmanın sonunda yer almalı ve dipnottaki kısaltmayı açıklamalıdır.

Kitap için:

Demiriş 2006 Demiriş, B., Roma Yazınında Tarih Yazıcılığı, Ege Yay., İstanbul.

Makale için:

Kaçar 2009 Kaçar, T., “Arius: Bir ‘Sapkın’ın Kısa Hikayesi”, Lucerna Klasik Filoloji Yazıları, İstanbul.

- Makalede kullanılan fotoğraf, resim, harita, çizim, şekil vs. metin içinde yalnızca (Lev. 1), (Lev. 2) kısaltmaları biçiminde “Levha” olarak yazılmalı, makale sonunda “Levhalar” başlığı altında sıralı olarak yazılmalıdır. Bütün levhalar, jpeg ya da tift formatında 300 dpi olmalıdır. Alıntı yapılan levha varsa sorumluluğu yazara aittir ve mutlaka alıntı yeri belirtilmelidir.
- Levha sayısı her makalede 10 adet ile kısıtlıdır.
- Latince - Yunanca sözcüklerin yazımında özel isimlerde; varsa Türkçe ek virgülle ayrılmalı, örneğin; Augustus’un, cins isimler italik yazılmalı, varsa Türkçe ek, italik yapılmadan sözcüğe bitişik yazılmalıdır, örneğin; *caveanın*.
- Tarih belirtilirken MÖ ve MS nokta kullanılmadan, makale başlıkları ile yazar ad ve soyadlarında sadece baş harfler büyük harf olarak yazılmalıdır.

Olba Excavations Series

Seleucia

Scope

Seleucia is annually published by the Olba Excavations Series. Deadline for sending papers is February of each year. Seleucia features previously unpublished studies and book reviews on archaeology, ancient languages and cultures, ancient history and history of art written only in Turkish or English.

Publishing Principles

Articles should be submitted as word documents, with font type Times New Roman, font sizes 12 points for headings (first letters should be capitalized), 10 points for text, and 9 points for footnotes and references. The number of pages of each article should not be longer than ten pages, including the bibliography. If the study is on some material/materials from a museum or an excavation, the permission for publication should be submitted together with the article. The book reviews should not be longer than three pages. If there are sub-titles, the headings should be written bold with small letters. Abstracts written in both Turkish and English should appear below the heading of the article, should be size of 9 points and minimum count of words should be 200. Below the abstracts, a minimum of 5 keywords for both languages should be included (of size 9 points) below the headings “anahtar sözcükler” and “keywords”. The articles produced out of master’s theses or doctoral dissertations will not be accepted for publication.

- Footnotes should be given under each page. The ordering of author surname, year of publication and page number should be as follows: Demiriş 2006, 59.
- The reference list should appear at the end of the study and should explain the abbreviation given in the footnote.

Book format:

Demiriş 2006 Demiriş, B., Roma Yazınında Tarih Yazıcılığı, Ege Yay., İstanbul.

Article format:

Kaçar 2009 Kaçar, T., “Arius: Bir ‘Sapkın’ın Kısa Hikayesi”, Lucerna Klasik Filoloji Yazıları, İstanbul.

- Photographs, pictures, maps, drawings, figures etc. used in the article should be referred to in the text as (Fig. 1), (Fig. 2) as abbreviations, and an ordered list of these items should appear at the end of the article under the heading “Figures”. All figures should be in JPEG or TIFF format with 300 dpi. If there are figures cited, the responsibility lies with the author and citation should be explicitly given. The number of figures for each article is limited to 10.

Topaklı Höyük (1967-1974 Yılları) Kazılarında Tespit Edilen Meme Aplikeli Amphoralar

Emine Köker Gökçe*

Öz

Topaklı Höyükte L. Polacco tarafından 1967-1974 yılları arasında kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar sırasında meme aplikeli beş farklı amphoraya ait parça tespit edilmiştir. Bahsi geçen amphoralara, Kızılırmak Havzası içerisinde rastlanırken bu bölgenin dışında henüz tespit edilememiştir. Kızılırmak Havzası ile sınırlı meme aplikeli amphoralar, Geç Demir Çağı ve Hellenistik Dönem'de kullanılmıştır. Sınırlı bir bölgede karşımıza çıkan meme aplikeli amphoralar ana tanrıça kültüyle ilişkilendirilmektedir. Amphoraların üçünde boya bezeme tercih edilirken ikisi boya bezemesizdir. Boya bezemede sarmaşık, baklava dilimi ve üçgen motifleri kullanılmıştır. Çalışmada motiflerin Geç Demir Çağı'nda ve Hellenistik Dönem'de kullanımı üzerinde durulmuştur. Geç Demir Çağı'nda yaygınlaşan bu tip amphoraların Demir Çağı'ndaki hangi formdan gelişmiş olabileceğine ilişkin öneride bulunulmuştur. Bu çalışmada bahsi geçen amphoraların ele geçtiği önemli bir yerleşim olan Topaklı Höyük özelinde Kızılırmak Havzası'ndaki yayılım alanları, form gelişimleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Topaklı Höyük, Meme Aplikeli, Amphora, Sarmaşık Motifi, Kızılırmak Havzası.

Breast Applique Amphoras Detected at the Excavations of Topaklı Höyük (1967-1974 Years)

Abstract

Excavations were carried out in Topaklı Höyük in 1967-1974 by L. Polacco. During the studies, fragments of five different amphorae with breast appliques were identified. While the spread of the amphoras within the Kızılırmak Basin is being followed, it has not been detected outside this region yet. Breast applique amphoras confined to the Kızılırmak Basin were used from the Late Iron Age to the Hellenistic Period. The breast applique amphoras found in a limited area are associated with the Kubaba/Mother Goddess cult. While paint decoration is preferred in

* Dr. Öğr. Ü. Emine Köker Gökçe, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Merkez 50300 Nevşehir/Türkiye, E-posta: eminekoker@nevsehir.edu.tr, Orcid no: 0000-0002-8007-7635.

three of the amphoras, two are without paint decoration. Ivy, lozenge and triangle motifs are used in the paint decoration. By emphasizing the use of these motifs from the Late Iron Age to the Hellenistic Period, the typological development has been tried to be follow. The distribution areas and form developments of these amphoras detected in the Kızılırmak Basin were tried to be examined.

Keywords: Topaklı Höyük, Breast Applique, amphora, Ivy Motif, Kızılırmak Basin.

Giriş

Neşehir, Avanos ilçesi Topaklı Köyü merkezinde yer alan Topaklı Höyük yaklaşık 22 m yüksekliğe sahiptir (**Lev. 1**). Oval şekildeki höyüğün etekleri çok diktir ve doğu yönünde yükseklik artmaktadır. Kalaycı deresi höyüğün güney, batı ve kuzey yönlerini çevrelemektedir.

Höyükte 1967-1974 yıllarında L. Polacco başkanlığında çalışmalar yürütülmüştür. Kazı çalışmaları, Sektör I, yerleşimin merkezindeki 3 m yükseltide M-O/15-17 plankarelerinde ve Sektör II, güneydoğu doğrultusunda G-L/12-15 plankarelerinde gerçekleşmiştir. Bu çalışmalar sırasında höyüğün İlk Tunç Çağı'ndan¹ Geç Hellenistik Dönem'e kadar² kesintisiz yerleşim gördüğü anlaşılmıştır. Roma Dönemi'ne ait buluntuların höyüğün çevresindeki düz alanda ele geçmesinden dolayı bu dönemde höyüğün kullanılmadığı düşünülmektedir³. Bizans Dönemi'nde höyüğe yeniden yerleşilmiştir. Bizans Dönemi'ne ait şapel, martyum ve mezarlar tespit edilmiştir⁴.

Sektör I ve Sektör II'den meme aplikeli beş farklı amphoraya ait parça ele geçmiştir (**Lev. 2**). Topaklı Höyük meme aplikeli amphoraların boyutlarında farklılık görülse de formların hepsi birbiriyle benzer özellikler taşımaktadır. Topaklı Höyük amphoralarının tümünde meme aplikesi olmasının yanı sıra, dışa taşkın ağızlı, kapak yuvalı, boyunlu, yuvarlak gövde, düz dip ve iki dikey şerit kulplu olmaları ile ortak özellikler taşımaktadırlar. Meme aplikeli amphoraların üçü boya bezemeli iken ikisi bezemesizdir. Amphoralar kahverengi ve kırmızının tonlarında boya ile triskeles, yatay ve çapraz kalın bantlar, baklava dilimi, üçgen ve sarmaşık motifleriyle bezenmiştir.

Bu kapları Ş. Dönmez, küp, Zoroğlu ise küp başlığı altında "amphora" olarak ele almıştır⁵. Biz bu kapları dışa çekik ağız yapısı, boyunlu, düz dipli ve iki kulplu formlarından dolayı Zoroğlu gibi amphora olarak adlandırmayı uygun bulduk. Meme aplikeli olarak vurgulamamızın nedeni ise bu amphoraların meme aplikesiz olanlarının da varlığıdır (**Lev. 9B-C**'de görüldüğü üzere).

Topaklı Höyükte meme aplikeli amphoralar en erken L ve en geç C (C-D (2.20-4.20),

1 Polacco 1974, 159-176, Fig. 19, 23-26.

2 Polacco 1975, 139-152.

3 Polacco 1972, 187-200.

4 Polacco 1973, 31-41.

5 Dönmez 2014, 291; Zoroğlu 1978, 42.

E (4.20-4.80 m) F (4.85-5.20 m), G-I (5.20-7.20 m) ve L (7.20-8.00 m)) seviyelerinde ortaya çıkarılmıştır⁶. Topaklı Höyük kazıları üzerinden zaman geçmesi, seramik malzemenin ve stratigrafinin detaylı ortaya konamaması veya bazı eserlerin yanlış kaydından kaynaklı problemler yaşanmaktadır.

Bu çalışmada, Topaklı Höyük meme aplikeli amphoralarının yeniden değerlendirilmesi ve ele geçen merkezler dâhilinde yayılım alanının son verilerle yeniden belirlenmesi amaçlanmaktadır. L. Zoroğlu, meme aplikeli amphoralardan ikisini (**Lev. 3C ve 4B**) Hellenistik Dönem içerisinde değerlendirmektedir⁷. Ancak bu iki meme aplikeli amphora, Geç Demir Çağı'na (kazı raporları ve ele geçtiği seviyedeki diğer kaplardan dolayı) tarihlenmektedir. Çalışmada, Kızılırmak Havzası'nda gün yüzüne çıkarılan benzer tip amphoralar üzerinde durulmuştur. Geç Demir Çağı'nda ortaya çıkan ve yaygın hâle gelen bir form olarak değerlendirilen bu tip amphoraların gelişimi için, Orta Demir Çağı'ndan itibaren varlığı bilinen benzer formlu kaptan türediği yönünde öneri sunulmuştur.

Topaklı Höyük Meme Aplikeli Amphoraları

Topaklı Höyük'teki kazılar sırasında yukarıda da bahsedildiği gibi beş farklı amphoraya ait parça tespit edilmiştir. Amphoralar, Nevşehir Arkeoloji Müzesi'nde yer almaktadır⁸.

1971 yılı kazı çalışmaları sırasında A3 seviyesinden **Lev. 3A**'da yer alan meme applike ortaya çıkarılmıştır⁹. Bu meme applikenin üzerine üç kollu triskeles motifi tasvir edilmiştir. Bu motifle ilişkilendirebileceğimiz en yakın örneği Eskiyapar'da (**Lev. 8A**) görmekteyiz. **Lev. 8A**'da meme üzeri dört kollu tekerlek ispiti (?) bezelidir. Eskiyapar'da tespit edilen bu amphora Erken Demir Çağı'na tarihlenmektedir. Triskeles motifinin birebir benzeri tespit edilememiştir. Ancak Boğazköy'de kaplar üzerinde dört kollu içte ve dışta dairelerle çevrelenmiş benzer motifler yer almaktadır¹⁰.

Lev. 3B-C'deki amphoralar C seviyesinde ele geçmiştir. **Lev. 3B**'deki meme aplikeli amphoranın ağzı dışa taşkın, kapak yuvalı, boyunlu, yuvarlak üst gövdeli ve iki dikey şerit kulpludur. **Lev. 3C**'de yer verilen tüm hâldeki amphoranın ağzı dışa taşkın, kapak yuvalı, uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli, düz dipli ve iki dikey şerit kulpludur. **Lev. 3C**'de yer alan amphoranın üzeri, gövdeyi yatay çevrelemiş kalın bant ve bu banttın boyna doğru meme applikesinin iki yanında dik üçgen şeritler ile bezenmiştir. Bu motifin benzeri tespit edilememiştir. Topaklı Höyük'te C seviyesinde amphoriskos gün yüzüne çıkarılmıştır. Bu meme aplikeli amphoralar (**Lev. 3B-C**) Orta Hellenistik Dönem veya hemen sonrasına tarihlenebilir.

6 Polacco 1972, 187.

7 Zoroğlu 1978, 42-48.

8 Nevşehir Müzesi'nden izin alınarak bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya verdiği destekten dolayı Nevşehir Müze Müdürlüğü'ne teşekkür ederim.

9 Pecorella 1975, 75, Tav. XXIX: 4.

10 Siyah boya ile yapılan çarkifelek motifinin bezendiği kaplar BK II'den ele geçmiştir. Bossert 2000, Taf. 161: B 439.

Lev. 4A'da yer verilen amphora 1969 yılında Sektör II, E seviyesinde (-5.70 m) ortaya çıkarılmıştır. Bu meme aplikeli amphoranın da ağzı dışa taşkın, ağız kenarı dışta yivli iken içte kapak yuvalı, kısa boyunlu, üst gövde yuvarlak ve iki dikey şerit kulpludur. **Lev. 4A**'da yer verilen amphoranın boyun-gövde geçişinde kolye şeklinde dışbükey bir kabartma yer almaktadır. Bu amphora ile aynı yıl ve aynı alandan tüm hâlde tutamaklı derin çanak ele geçmiştir. Bu çanak benzerleri ile ilişkilendirilerek MÖ 4. yüzyıla tarihlenmiştir¹¹. Yine aynı yıl ve alanda ayaklı kâse de ele geçmiştir¹². Bu kâse benzerleriyle ilişkilendirilerek Erken Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir. Aynı seviyeden gelen kaplarla çağdaş olduğunu düşündüğümüz bu meme aplikeli amphora için MÖ 4. yüzyıl önerilebilir.

Lev. 4B'de yer verilen amphora 1970 yılında sektör II, L (-7.20/8.00 m) seviyesinde ele geçmiştir¹³. **Lev. 4B**'deki amphoranın ağız ve boyun kısmı eksiktir. Bu amphora yuvarlak üst gövdeli, düz dipli ve iki dikey şerit kulpludur. Topaklı Höyük'te sektör II, L seviyesinden bütün hâlde yonca ağızlı maşrapa, krater, yuvarlak gövdeli çömlek ve çanak gün yüzüne çıkarılmıştır¹⁴. Bu kaplar analogi yöntemi ile MÖ 7-5. yüzyıl aralığına tarihlenmiştir. **Lev. 4B**'de yer alan amphoranın da aynı seviyede ele geçmesinden dolayı çağdaş olduğu düşünülmektedir.

Topaklı Höyük amphoraları genel olarak ağzı dışa taşkın, kapak yuvalı, boyunlu, yuvarlak gövdeli ve iki kulplu olmalarıyla benzer form özelliklerine sahiptir. Ancak boyutları, ağız çapı, yüksekliği ve kaide çapları arasında bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. **Lev. 3C**'de boyun diğerlerinden daha uzun verilmiştir. Üst gövde **Lev. 3C** ve **4A**'da daha yuvarlaktır. **Lev. 3B-C**'e ağız dışta düz verilirken **Lev. 4A**'da yiv verilmiştir. Amphoraların üçü pembe, biri kırmızımsı kahverengi tonlarında kil hamuruna sahiptir. Biri bej tonlarında astarlıyken diğerleri hamur renginde astarlıdır. Kireç, taşçık, mika katkılı kil yapıları ortak özellikleridir. Topaklı Höyük'te **Lev. 3C**'de yer verilen bütün hâlde ele geçen amphora yaklaşık 30 litre kapasiteye sahiptir¹⁵.

Lev. 4B'de yer verilen meme aplikeli amphora, Geç Demir Çağı içerisinde değerlendirilmektedir. **Lev. 4B**'de yer verilen bu amphoranın omuz kısmı sarmaşık motifi ile iki kulp arası ise üçgen, baklava dilimleri ve bu dilimlerden çıkan bantlarla bezelidir.

Geç Demir Çağı Orta Anadolu seramiklerinin kompozisyonlarında, geometrik ve hayvan motiflerinin yanı sıra sarmaşık gibi yapraklı bitki motiflerinin de kullanıldığı görülmektedir. Topaklı Höyük'ten **Lev. 4B**'de yer alan amphoranın omuz kısmı koyu kırmızı renkte sarmaşık motifi ile bezelidir. **Lev. 5A**'da Topaklı Höyük sarmaşık motifi ana dal ve bu daldan çıkan yan

11 Nevşehir Müzesi'nde bulunan Topaklı Höyük Demir Çağı kapları üzerine tarafımızdan kitap çalışması yürütülmektedir. Bu veriler kitap çalışmasına dayanmaktadır.

12 Topaklı Höyük ayaklı kâselerle ilgili yapılan çalışma yayın aşamasındadır.

13 Polacco 1971, Tav. XIII: 20; Polacco 1972: 193, Fig. 11.

14 Nevşehir Müzesi'nde bulunan Topaklı Höyük Demir Çağı kapları üzerine tarafımızdan kitap çalışması yürütülmektedir. Bu veriler kitap çalışmasına dayanmaktadır.

15 Rigoir 1981, 193-194.

dallar, içleri boyalı kalp yaprakları ve çiçek/tohumları şeklinde bezenmiştir. Bitiş noktalarında sarmaşık yapraklarının içleri boş işlenmiştir.

Lev. 4B'de yer verilen amphora, Geç Demir Çağı seviyesinde ele geçmiştir. Geç Demir Çağı'nda Kızılırmak Havzası'nda en erken sarmaşık motifi Maşat Höyük'te bir vazoda üzerinde görülmektedir¹⁶. **Lev. 5B'**de görülen bu yapraklar kalp şeklinden uzaktır. Sarmaşık motifile bezeli vazonun I. yapı katının son safhasında (MÖ 450-300) diğer bir ifadeyle MÖ 300'den daha geç olmayacağı¹⁷, Alişar'da tespit edilen sarmaşık bezeli kaptan (**Lev. 5D**) daha erken döneme tarihlendiği ifade edilmiştir¹⁸. Diğer erken sarmaşık örneği ise **Lev. 5C'**de görüldüğü üzere Hermitaj Müzesi Anadolu menşeli eserler arasındaki kap parçası üzerinde yer almaktadır. **Lev. 5C'**de banttan sarkan sarmaşık dalı ve yaprağı açık renk zemin üzerine koyu renkte bezenmiştir¹⁹. Bu kap parçası Demir Çağı'nın geç safhası içerisinde değerlendirilmiştir²⁰.

Sarmaşık motifi Alişar'da MÖ 1. binin ortalarından sonra görülmektedir. Alişar'da **Lev. 5D'**de yer alan testi parçası temizlik çalışmaları sırasında 3a-c tabakalarında gün yüzüne çıkarılmıştır²¹. Sarmaşıklar kahverengimsi kırmızı renktedir. İki bant ile sınırlanmış alan, yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı sarmaşık motifi ile bezenmiştir. Yapraklar dolgun ve iridir. **Lev. 5E'**de yer alan sarmaşık motifi, kırmızı ve kırmızımsı kahverengi renktedir²². Kalın banttan çıkan sarmaşık motifini burada da görmekteyiz. **Lev. 5F'**deki sarmaşık motifi, kremi beyaz panel üzerine siyahımsı kahve ve kahverengimsi kırmızıdır²³. **Lev. 5G'**de meme aplikeli kap üzerinde yer alan sarmaşık, ana dal, bu daldan çıkan ara dallar ve ince yapraklar şeklinde sonlanmaktadır²⁴. Dalların verilışı açısından benzerlik görülürken yapraklar Topaklı örneğinden farklı işlenmiştir.

Geç Demir Çağı'nda Kızılırmak Havzası'nda bu motifin yaygınlaşmasında Attika ithali kapların etkili olduğu bilinmektedir. Ancak bu konuyla ilişkili yapılmış kapsamlı bir yayına ulaşamadık²⁵. Bu nedenle Attika ithali kapların yoğun ve çeşitli örneklerinin yer aldığı Daskyleion sarmaşık motifleri burada ele alınmıştır. Daskyleion'da Attika'dan ithal kaplar üzerinde aynı yüzyılda farklı şekillerde işlenmiş sarmaşık motifi yer almaktadır. **Lev. 5H-J'**de ana dal ve bu dallardan çıkan sarmaşık motifleri ya da bant ve bu banttan sarkan sarmaşık

16 Özgüç 1982, Lev.-Pl. 78: 4b.

17 Özgüç 1982, 62.

18 Osten 1937a, Fig. 74: 17; Fig. 76:6.

19 Özgüç 1978, Lev. 79: 3.

20 Özgüç 1978, 47-48.

21 Schmidt 1933, 45, Fig. 46.

22 Osten 1937a, 66, Fig. 74: 17.

23 Osten 1937a, 66, Fig. 76: 6 (1053).

24 Osten 1937a, Pl. X: 184.

25 Kızılırmak Havzası'na bu ithal kaplar güney ve kuzeyden yol ağları üzerinden sağlanıyor olmalıydı. Bu yol ağlarından biri üzerinde olan Porsuk-Zeyve Höyük'te bu tür Attika ithali kaplar az sayıda ele geçmiştir. Burada da yaprak ve defneyaprağı gibi motiflerin Hellenistik Dönem öncesinde yerel kapları bezemek için kullanıldığı tarafımızdan gözlenmiştir.

yaprağı şeklinde kompozisyon oluşturulmuştur. **Lev. 5C**'te Hermitaj Müzesi Anadolu Menşeli seramik parçasındaki sarmaşık motiflerinin işlenişi Daskyleion ile çok benzerdir. Daskyleion örnekleri MÖ 5. yüzyılın ikinci ve üçüncü çeyreğine tarihlenmiştir²⁶. Attika ithali kaplar üzerindeki özellikle **Lev. 5J**'de yer alan sarmaşık motifi, ana dal ve bu daldan sarkan sarmaşık dalı ve çiçek/tohumu Topaklı Höyük sarmaşık motifiyle benzer özellikler taşımaktadır.

Lev. 5K'da Gordion'dan Kıbrıs ithali kap üzerindeki sarmaşık motifi yer almaktadır²⁷. Açık renk üzerine soluk kırmızı ile sarmaşık bezemeli kap MÖ 4. yüzyıl içerisinde değerlendirilmiştir. Bu sarmaşık motifinin işlenişi Topaklı Höyük motifinin yaprak, ana dal ve tohum verilmiş şekliyle ilişkilendirilebilir. Gordion'da Hellenistik Dönem'de kaplar üzerinde en yoğun betimlenen bitki sarmaşık motifidir²⁸. **Lev. 5L**'de Erken Hellenistik safhada Attika ithali kantharos üzerinde sarmaşık motifine yer verilmiştir. MÖ 333-275 tarihli tabakada ele geçen kabın üzerindeki sarmaşık bej renktedir²⁹. Sarmaşık kabın boynunu dolanmaktadır³⁰. Gordion'da yerel üretim kaplar üzerine de sarmaşık motifi aktarılmıştır. **Lev. 5M**'de sarmaşık motifi MÖ 235-189 tarih aralığına verilmiştir³¹. **Lev. 5N-O**'da yer alan parçalar MÖ 189'a tarihlenmiştir³². Gordion'da sarmaşık motifi koyu renk üzerine açık renklerde bezenmiştir. Gordion, Hellenistik Dönem sarmaşık motifleri (**Lev. 5K-O**) Topaklı Höyük (**Lev. 4B**) örneğinden yaprak ve sarmaşık dalı gibi detayların verilmesi açısından farklıdır.

Alışar'dan meme aplikeli amphora (**Lev. 8D**), **Lev. 5P**'deki sarmaşık motifiyle bezelidir³³. Ana dal ve bu dallardan çıkan yan dallar sarmaşık yaprağıyla sonlanmaktadır. **Lev. 5R**'deki sarmaşık motifi ise Boğazköy'den ele geçen amphoranın omuz kısmını bezemektedir³⁴. Ana daldan çıkan yan dallarda sarmaşık yaprağı geniş yapraklı ve yaprağının uç kısmı uzun çizgi şeklinde sonlanmaktadır. **Lev. 5S**'de ise Kültepe'den ele geçen amphoranın omuz kısmını bezemektedir³⁵. Kültepe'de sarmaşık yaprağının yarısı boyalı iken diğer yarısı boyasızdır. **Lev. 5T**'deki sarmaşık motifi Suluca Karahöyük meme aplikeli amphoranın (**Lev. 8E**) boyun kısmını bezemektedir³⁶. Ana daldan çıkan yan daldaki sarmaşık yaprağı geniş ve uç kısmı çizgi şeklini almıştır. **Lev. 5P-T**'deki sarmaşık motifleri ana dal, yan dal ve yaprak bezemesi hem kendi içinde hem de Gordion Hellenistik Dönem tabakalarından (**Lev. 5M-O**) gelenlerle

26 Tuna-Nörling 1999, Taf 17: 308, 310, 312, Taf. 33: 570.

27 Körte ve Körte 1904, 178-179, Abb. 160:6.

28 Stewart 2010, Cat. No: 338-345, 364, 369, 379-380, 386, 389, 390, 379.

29 Stewart 2010, 183, 265, Fig. 207: 159.

30 Stewart 2010, 183, 265, Fig. 208: 160.

31 Stewart 2010, 299, Fig. 233: 364.

32 Stewart 2010, 183, 265, Fig. 241: 389, Fig. 237: 379.

33 Osten 1937a, Pl. X: 184.

34 Zoroğlu 1978, Lev. LXXXII: 1-4.

35 Zoroğlu 1978, Lev. LXXXIV: 1.

36 Zoroğlu 1978, Lev. LXVII: 1-4.

benzerdirler. Bu yerleşim yerlerinin yanı sıra Hellenistik Dönem'de Kültepe³⁷, Oluz Höyük³⁸, Camihöyük³⁹, Amisos⁴⁰ Sivas Ziyaretsuyu⁴¹, İmikuşağı⁴² ve Keban Bölgesi'nde Han İbrahim Şah'ta⁴³ sarmaşık motifi bezeli kap parçaları ele geçmiştir.

Kızılırmak Havzası'nın güneyinde Kültepe, Topaklı Höyük, Suluca Karahöyük ve çevresi yerleşimlerde Geç Demir Çağı'na tarihlenen Attika ithali kaplar henüz ele geçmemiştir. Burada Kızılırmak Havzası'nda sarmaşık motifinin Hellenistik Dönem öncesinde Geç Demir Çağı'nda var olduğu çok sayıdaki yerleşimde ele geçen buluntularla detaylandırılmıştır. Zoroğlu, **Lev. 5D**'de yer verilen Alışar sarmaşık motifinin bu bölgedeki en erken örnek olabileceğini, ancak MÖ 3. yüzyıldan itibaren ithal kapların Kızılırmak Havzası'nı etkilediğini ileri sürmektedir⁴⁴. Ancak, Topaklı Höyük (**Lev. 5A**), Maşat Höyük (**Lev. 5B**), Hermitaj Müzesi Anadolu menşeli eser üzerinde (**Lev. 5C**) ve Alışar (**Lev. 5D**) örnekleri sarmaşık motifinin Geç Demir Çağı'nda yaygın olduğunu göstermektedir. Alışar (**Lev. 5P**), Boğazköy (**Lev. 5R**), Kültepe (**Lev. 5S**) ve Suluca Karahöyük'te (**Lev. 5T**) sarmaşık yapraklarının tasvir tarzı Topaklı Höyük'ten farklıdır. **Lev. 5P-T**'de sarmaşık yaprakları geniş yapraklı ve uç kısmı çizgi gibi uzamıştır. Topaklı Höyük (**Lev. 5A**) sarmaşık yaprağı kalp şeklinde oluşuyla Hermitaj Müzesi (**Lev. 5C**), Daskyleion (**Lev. 5H-J**) ve Gordion Kıbrıs ithali kap (**Lev. 5K**) üzerindeki ile benzer şekilde tasvir edilmiştir.

Lev. 6A'da Topaklı Höyük'ten amphoranın gövde üst kısmı, meme aplikesi ile kulp arası, Orta Anadolu'da Demir Çağı'ndan bildiğimiz baklava dilimi ve dilimlerden çıkan uzun bant kompozisyonuyla bezelidir. Bu bezeme Alışar'da kraterin üst gövde yarısına bezenmiş ağaç motifiyle ilişkilendirilebilir⁴⁵. Üzerinde durduğumuz motif, Orta Demir Çağı'ndaki stilize ağaç motifinin Geç Demir Çağı'ndaki farklı tipi olarak değerlendirilebilir. Bu dönemde ağaç motifinde baklava dilimlerinin köşelerinden çıkan bantlardan sarkan dallar kalkmış, baklava dilimleri ve köşelerden çıkan bantlar şeklinde sonlanmıştır.

Lev. 6B'de Boğazköy örneğinde baklava dilimleri ve köşelerinden çıkan bantlar yan yana ikili olarak verilmiştir⁴⁶. **Lev. 6C**'de Elbistan/Karahöyük'te vazunun üzerinde alt ve üst kısmı yatay bantla sınırlanmış alan içerisine üst üste dizilmiş baklava dilimleri ve bu dilimlerin köşelerinden çıkan bantlar kalın bantlarla birleşmiştir⁴⁷. **Lev. 6D**'deki Kültepe örneği ise

37 Tüysüz 2022, 246-250, Fig. 128-133.

38 Dinarlı 2014, Res. 34-35, 48; Dönmez 2015, 88, 100, 102, Fig. 22.

39 Tezer 2011, 27-28, Lev. 1: 4-5.

40 Genouillac 1926, 62, Pl. 47: 169 (CA:2361).

41 Abdioğlu 2007, Res. 4, Lev. 19: 4, Lev. 20: 1-4, Lev. 25: 2.

42 Derin 1995, 76-77, Res. 36: 13.

43 Ertem 1982, Kat. No. 167, 170, 181.

44 Zoroğlu 1978, 95-96.

45 Osten 1937b, Fig. 421: c 1692.

46 Bossert 2000, Taf. 147: B 77.

47 Özgüç ve Özgüç 1949, 28, Lev. XXIV:4, XXI: 10.

polikrom boyalı kap üzerinde Geç Demir Çağı'nda geyik motifli kompozite edilmiştir⁴⁸. Kapın ağız kısmını bezeyen bu geometrik kompozisyon üç yönlü verilmiştir. Aynı bezeme Alishar'da **Lev. 6E**'de yer alan üst üste iki baklava dilimi ve bu dilimlerden çıkan bantlar şeklinde bezenmiştir⁴⁹. Üst üste dizilmiş baklava dilimleri ve bu dilimlerin köşelerinden çıkan bant bezemelerini Boğazköy, Elbistan/Karahöyük, Kültepe ve Alishar örneklerinden dolayı Geç Demir Çağı motifi olarak değerlendirmekteyiz.

Lev. 4B'de yer verilen amphora üzerindeki diğer motif, meme aplikelerinin arasından başlayıp aşağı doğru devam eden alt alta dizilmiş içleri boyalı üçgenlerdir. Alishar'ın Geç Demir Çağı üçgen motiflerine **Lev. 7B-E**'de yer verilmiştir. Üçgenlerin, içleri taralı⁵⁰, bir boş bir boyalı⁵¹, nokta⁵² ve dalga⁵³ motifli doldurulmuş oldukça çeşitli kullanımları mevcuttur. **Lev. 7F**'de Isaura'dan bir örnek yer almaktadır. Isaura'da Geç Demir Çağı'nın geç evresine tarihlenen boyalı üçgenler tespit edilmiştir⁵⁴. Eskişehir'de Geç Demir Çağı tabakasında **Lev. 7G-H**'de yer verilen aşağı ve yukarı yönlü, sıralı ve farklı renklerle boyalı üçgenlerin bezendiği kaplar tespit edilmiştir⁵⁵. **Lev. 7I-J**'de Gordion'dan yerel üretim MÖ 5-4. yüzyıl kapları üzerinde üçgen motifleri yer almaktadır⁵⁶. İçleri noktalarla doldurulmuş, boyalı veya iç içe üçgenler yoğun olarak tercih edilmiştir. **Lev. 7K**'da ise yine Gordion'dan Hellenistik Dönem'e tarihlenen bir tabak içerisinde ters düz yerleştirilmiş içleri boyalı üçgen motifi görülmektedir⁵⁷. **Lev. 7L**'de Suluca Karahöyük'te meme aplikeli kapın boyun kısmını çevreleyen üçgen motifine yer verilmiştir⁵⁸. Kaman-Kalehöyük⁵⁹ ve Kültepe⁶⁰'de üçgen motifi bezeli kaplar ele geçmiştir. Geç Demir Çağı'nda özellikle MÖ 6-4. yüzyıl aralığında üçgenlerin kompozisyon şeklinin çeşitlendiği **Lev. 7**'de görülmektedir.

Kızılırmak Havzası'nda Bulunan Meme Aplikeli Amphoralar

Kızılırmak Havzası'nda yer alan meme aplikeli amphoralar, L. Zoroğlu⁶¹ ve Ş. Dönmez⁶² tarafından ele alınmıştır. Son dönemlerde yapılan Eskişehir ve Kaman-Kalehöyük kazılarıyla benzer amphoraların tespit edildiği merkezlerin sayısı artmıştır. Bu başlık altında ortaya

48 Chantre 1898, Taf. XI: 1.

49 Osten 1937a, Fig. 467: 5.

50 Osten 1937a, Fig. 58: 1, Fig. 62: 1, 6, Fig. 71: 7, Fig. 72: 8-9,

51 Osten 1937a, Fig. 62: 14.

52 Osten 1937a, Fig. 72: 8-9.

53 Osten 1937a, Fig. 77.

54 Köker Gökçe ve Doğanay 2021, Fig. 2b.

55 Bayburtoğlu 1976, Res. 25, 27, 29.

56 Bacheva 2018, Fig. 1-5, 7-8, 11-13, 16, 18, 20.

57 Stewart 2010, 299-300, Fig. 235: 367.

58 Zoroğlu 1978, L.LXVII: 1-3.

59 Matsumura 2005, Taf. 227: KL86-P4.

60 Zoroğlu 1981, Res. 1-2.

61 Zoroğlu 1978, 42-50.

62 Dönmez 2014, 289-304.

çkarılan merkezler dâhilinde meme aplikeli amphoralara yer verilmiştir.

Lev. 8A'da yer verilen meme aplikeli amphoraların en erken örneği Eskiyapar'da ele geçmiştir. Bu amphora 2013 yılı kazılarında Demir Çağı'nın erken evresinde tespit edilmiştir⁶³. Bu amphora dışa taşırılmış ağız kenarlı, uzun boyunlu karından iki dikey şerit kulpludur. Aplike memelerin ortasında yine applike olarak yapılmış boğa başı biçimli kolye tasviri yer almaktadır. Memelerin bitiş kısmı boyayla daire içine alınmış ve bu daire meme uçlarından başlayan tekerlek ispiti (?) motifile birleşmektedir. T. Sipahi, bu kabın bulunduğu tabakanın yanı sıra meme formunun iri ve farklı olması, boğa ile kompozisyon oluşturması gibi özelliklerden dolayı Erken Demir Çağı'na tarihlemiřtir⁶⁴.

Maşat Höyük'te iki farklı meme aplikeli amphora ele geçmiştir. **Lev. 8B**'de yer verilen amphoranın ağız kenarı dışarı taşkın, kısa silindir boyunlu, kalın cidarlı ve çift kulpludur. Amphoranın omuz kısmında ve iki kulp ortasında bej renkte dikdörtgen bir panel yer almaktadır. Panel, omuzu saran ince bir şeritle devam etmektedir⁶⁵. Bu panel içerisinde iki kolunu yana açmış bir kadın figürü yer almaktadır. Figürün kolları arasında yuvarlak daire ile çevrilmiş applike memeler bulunmaktadır. Burada yer verdiğimiz kaptan Maşat Höyük'te iki tane gün yüzüne çıkarılmıřtır⁶⁶. T. Özgüç, bu iki amphoranın MÖ 600-550 tarih aralığına, yani Maşat Höyük'ün II. yapı katının ilk evresine ait olduğu belirtmiřtir⁶⁷. Meme aplikeli amphora ile aynı seviyeden çanak⁶⁸, testiler⁶⁹ve kraterler⁷⁰ ele geçmiştir.

Karasamsun'da meme applike kısmı korunmuş gövde parçası ele geçmiştir (**Lev. 8C**)⁷¹. Kabın çok küçük bir kısmı korunduğu için tam formu tahmin edilememiştir. Kahverengi boya ile meme aplikesinin çevresine boyayla daireler oluşturulmuş ve bu iki daire arası yatay bantlarla doldurulmuştur. Meme aplikesi üzerinde herhangi bir bezeme tespit edilememiştir.

Lev. 8D'de Alişar'dan meme aplikeli amphora yer almaktadır. Amphora, dışa taşkın ağızlı, kapak yuvalı, uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli, düz dipli ve karından iki kulpludur⁷². Ağız çevresi, omuz ve gövde üst kısmında bej boya (10 YR 8/2) ile geniş paneller oluşturulmuştur. Bu panellerin üzeri kırmızı, kahverengi ve siyah boyalarla çeşitli motiflerle bezenmiştir. Bu motifler; dudak çevresinde yapraklar, omuz kısmında salkım, gövde üst kısmında yapraklar, altta sarmaşık dalları ve bu dallar üzerinde tüneyen kuş motifleriyle bezenmiřtir⁷³. V. Osten,

63 Sipahi 2014, 49-50, Res. 3C.

64 Sipahi 2014, 49-50.

65 Özgüç 1982, 61, Lev. 78:2, şek.-Fig. 151-152.

66 Özgüç 1982, 61, Lev. 78:3, şek.-Fig. 162.

67 Özgüç, bu kapları "Frig Çağı Küçük Eserleri" başlığı altında yapı katlarına ayrılarak değerlendirilmiştir. Detaylı bilgi için bknz. Özgüç 1982, 49-63.

68 Özgüç 1982, 51, Lev. 64: IA-b.

69 Özgüç 1982, 52, Lev. 65: 6, 67, şek. 124, 129.

70 Özgüç 1982, 55, Lev. 72: 3, şek. 139, 160.

71 Zoroğlu 1978, 165, Kat. No. 114, Lev. LIV: 4.

72 Osten 1937a, Pl. X: 184; Zoroğlu 1978, 126, Kat. No. 1, Lev. XV.

73 Zoroğlu 1978, 126, Kat. No. 1, Lev. XV.

Alişar'da meme aplikeli amphorayı ortaya çıkarıldığı tabakadan dolayı, MÖ 1. binin ikinci yarısına tarihlenmektedir⁷⁴. Alişar amphorası yaklaşık 77 litre kapasiteye sahiptir⁷⁵.

Suluca Karahöyük'te **Lev. 8E**'de yer alan meme aplikeli amphora tespit edilmiştir⁷⁶. Bu amphora dışa çekilmiş ağızlı, ince uzunca boyunlu, boyundan omuza geçişte yatay şerit şeklinde çıkıntı oluşturulmuştur⁷⁷. Gövde oval biçimli olup üst bölümünde iki şerit kulplu ve kulplar arasında applike şeklinde verilmiş memeler yer almaktadır. Beyaz astarlı (10 YR 8/2) yüzey üzerine kırmızımsı kahverengi renkte (2.5 YR 5/6) boya ile bezemeler yapılmıştır. Bu bezemeler; üçgen dizileri, sarmaşık dalı, yaprak ve tomurcuk frizidir. Bu amphora yaklaşık 30 litre kapasiteye sahiptir⁷⁸.

Çömlekkaya'da (Delice/Kırıkkale) **Lev. 8F**'de yer verilen meme aplikeli amphora ele geçmiştir⁷⁹. **Lev. 8F**'deki meme aplikeli amphora dışa çekik ağızlı ve ağız kısmına dışta belirgin şekilde yiv verilmiştir⁸⁰. Dar ve uzun boyundan omuza geçişte dışbükey profil verilmiştir. Kırmızı ve kahverengi boya ile gövde üzeri yatay ve çapraz kalın bantlarla bezenmiştir. Diğerlerinde olduğu gibi iki kulp arasında tek yüzde meme aplikesi yer almaktadır. Amphora yaklaşık 75 litre kapasitededir⁸¹.

Meme Aplikeli Amphoraların Form Gelişimi Üzerine Öneri

Meme aplikeli amphoralar için en erken örnek Eskiyaşar'da ortaya çıkarılmıştır. Ancak, Erken Demir Çağı'na tarihlenen Eskiyaşar meme aplikeli amphorası tekil bir örnektir. Ayrıca Orta Demir Çağı'nda da kullanımının devam ettiğine dair veri bulunmamaktadır. Bunların yanı sıra Eskiyaşar amphorası bütün olarak ele geçmemesi ve fotoğrafı da fikir vermediği için üzerinde detaylı durulmamıştır.

Kızılırmak Havzası yerleşimlerinde Demir Çağı'nda ağız dışa taşkın, boyunlu, küresel gövdeli, düz dipli ve iki kulplu kapların çeşitli tipleri karşımıza çıkmaktadır⁸². Konumuzu oluşturan Topaklı Höyük meme aplikeli amphoralara en yakın form Alişar'dan **Lev. 9A**'da yer verilen kap kabul edilmiştir. Bu kap yüksek boyunlu ve ağız kısmına içte kapak yuvası eklenmesi ile çağdaşı diğer formlardan ayrılmaktadır⁸³. Bu kabın ağız dışa çekik, boyunlu,

74 Osten 1937a, Pl. X: 184.

75 Rigoir 1981, 193-194.

76 Balkan ve Sümer 1970, 37, Res. 2-3; Zoroğlu 1978, 174, Kat. No. 140, Lev. LXVII: 1-3.

77 Bu amphoranın çizimi bulunmamaktadır. Lev. 8E'deki çizim, fotoğraf ve gerçek ölçüleri üzerinden yapılmıştır. Bu nedenle iç kısmı kesin olmadığı için kesik çizgilerle verilmiştir.

78 Rigoir 1981, 193-194.

79 Zoroğlu 1978, 145, Kat. No. 54, Lev. XXXI: 3-4.

80 Bu amphoranın çizimi bulunmamaktadır. Lev. 8F'deki çizim, fotoğraf ve gerçek ölçüleri üzerinden yapılmıştır. Bu nedenle iç kısmı kesin olmadığı için kesik çizgilerle verilmiştir.

81 Rigoir 1981, 193-194.

82 Özgüç 1982, Lev. 73: 5, 89: 3, 90: 1, Osten 1937b, Pl. IX: e 1071, e 1078, e 1296, b 1685, a 521, d 1633, e 685;

83 Osten 1937a, 50, Pl. X: b 456.

yuvarlak gövdeli, düz dipli ve dikey iki şerit kulpludur. **Lev. 9A**'daki bu kabı başta Alişar olmak üzere Gordion⁸⁴, Boğazköy⁸⁵, Maşat Höyük⁸⁶, Kültepe⁸⁷ gibi yerleşimlerde MÖ 9. yüzyıldan itibaren görmekteyiz. Orta Demir Çağı'nda popüler olan bu kap, Kızılırmak Havzası'na yayılmıştır. Konumuzu oluşturan amphoralardan farkı ise gövde yüksekliği ve gövdeyle dip arasındaki kısmın uzamasıdır. Bu küçük farktan dolayı **Lev. 9A**'da yer verilen formdan meme aplikeli amphoranın geliştiği düşünülmektedir. Form gelişimi için kesin tarih vermek sistemli kazılar olmadığı için henüz mümkün değildir.

Lev. 9B'de Alaca Höyük'te bulunmuş Geç Demir Çağı'na tarihlenen ve Friglere atfedilen amphora yer almaktadır⁸⁸. Bu amphora üzerinde meme aplikesi bulunmamaktadır. Çalışmaya dâhil edilmesinin sebebi Topaklı Höyük meme aplikeli amphoralar ile form olarak (ağzın dışa çekik olması, belirgin boyun, yuvarlak gövde, düz dip ve iki şerit kulplu) benzer olmasıdır⁸⁹. Alişar örneği (**Lev. 9A**) yukarıda da belirttiğimiz gibi Topaklı Höyük amphoralarından farkı yüksek ve gövde alt kısmının uzun olmamasıydı. Alaca Höyük amphorasının (**Lev. 9B**) boyu yükselmiş ve gövde alt kısmı uzamıştır. Alaca Höyük amphorasının iki kulp arası Demir Çağı seramiklerinden bildiğimiz içleri taralı baklava dilimleri⁹⁰ ve bunları kolye gibi birbirine bağlayan boncuk⁹¹ dizileriyle bezenmiştir. Panel tekniği ile bezeli alanın çerçevesi bant ve fisto motifleriyle sınırlanmıştır. Aynı fisto motifi ağız kısmında da kullanılmıştır.

Meme aplikesine rastlanmayan ancak benzer form Kaman-Kalehöyük'te de ele geçmiştir⁹². Kaman-Kalehöyük amphorasında meme aplikesi olmamasına karşın çalışmaya dâhil edilmesinin nedeni Topaklı Höyük amphoralarıyla aynı formu yansıtmasıdır. **Lev. 9C**'de yer alan Kaman-Kalehöyük'ten amphora, IIa3b tabakasında (MÖ 4. yüzyılın son çeyreği öncesi) gün ışığına çıkarılmıştır⁹³. Amphora üzerinde bezemeye yer verilmemiştir. Amphora yaklaşık 11 litre kapasiteye sahiptir⁹⁴.

Lev. 9A'da yer verilen Alişar amphorasına baktığımızda ağız dışı belirgin şekilde taşırılmış, kapak yuvalı, uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli ve düz diplidir. Bu form yukarıda da bahsettiğimiz gibi MÖ 9. yüzyıldan Geç Demir Çağı'nda da formu hiç değişmeden kullanılmaya devam etmiştir. Ancak aynı formda (**Lev. 9A**'daki amphoranın) yuvarlak gövdenin, yuvarlak üst gövde yarısına dönüşmesi ve gövde alt kısmının kaideye doğru

84 Sams 1994, Pl. 114: 895.

85 Bossert 2000, Taf. 4: 24-28.

86 Özgüç 1982, Lev. 90: 1.

87 Özgüç 1971, Res./Fig. 98.

88 Çınaroğlu ve Çelik 2015, Res. 7a, Çiz. 4: 1.

89 Bu amphora üzerindeki ölçek net bir şekilde görülemediği için yaklaşık kapasite ölçümü yapılamamıştır. Çınaroğlu ve Çelik 2015, Res. 7a, Çiz. 4: 1.

90 Akurgal 2022, Pano 4-5; Özgüç 1982, Lev. 65: 6, 68: 4.

91 Özgüç 1982, Şe. M: 1.

92 Matsumura 2005, Taf. 220: KL87-13.

93 Matsumura 2005, Taf. 220: KL87-13.

94 Rigoir 1981, 193-194.

uzamasıyla yeni bir form ortaya çıkmıştır. Alaca Höyük (**Lev. 9B**), Kaman-Kalehöyük (**Lev. 9C**) ve Topaklı Höyük (**Lev. 4B**) örnekleri Geç Demir Çağı'nda bu formun şekillendiğini gösteren merkezlerdir.

Sonuç

Topaklı Höyük'te meme aplikeli profil veren amphoraların ağız çapı, boyun yüksekliği, gövde formları, kaide çapları birbirinden farklıdır. Bu nedenle belli bir standart üretimden bahsedilemez. Hepsinin dışa taşkın ağız, düz dipli ve omuzdan iki kulplu olmaları gibi form özellikleri ise ortaktır.

Topaklı Höyük **Lev. 4B**'deki meme aplikeli amphora üzerinde görülen sarmaşık motifinin Hellenistik Dönem öncesinde Orta Anadolu'da bilinen bir motif olduğunu Maşat Höyük, Hermitaj Müzesi Anadolu Menşei eserlerinden, Alişar ve Gordion gibi merkezlerden bilmekteyiz. Baklava dilimi ve dilimlerden çıkan uzun bant bezemesi Demir Çağı sonrasında Hellenistik Dönem yerleşmesinde ele geçmemiştir. Yan yana sıralı ve karşılıklı dikey üçgen kompozisyonu ise Demir Çağı yerleşimlerinde çok bilinen bir kompozisyon değildir. Bunun yanı sıra üçgen motifi bölgede Geç Demir Çağı'nda yaygınken, Hellenistik Dönem'de azalmıştır. Bezeme açısından **Lev. 4B**'de yer alan meme aplikeli amphora en erken örnek olarak düşünülmekte ve Geç Demir Çağı (MÖ 5. yüzyıl (?)) içerisinde değerlendirilmektedir. Bu görüşümüzü ele geçtiği tabakada doğrulamaktadır. **Lev. 3A**'da yer alan meme applike parçasının **Lev. 4B**'deki ile çağdaş veya hemen sonrasına ait olduğu düşünülmektedir. **Lev. 3C**'de yer alan parça için özellikle kalın bant ve üçgen bezemelerinden ve geldiği tabakadan dolayı MÖ 4. yüzyıl önerilebilir. Diğer parçalar ise Erken ve Orta Hellenistik Dönem'e tarihlenebilir.

Lev. 10'daki harita üzerinde görüldüğü üzere meme aplikeli amphoralara Zoroğlu'nun da belirttiği gibi Kızılırmak Havzası dışındaki yerleşimlerde rastlanmamıştır⁹⁵. En erken örnek ise Eskiypar'da (**Lev. 8A**) Erken Demir Çağı tabakasında ele geçmiştir. Geç Demir Çağı'nda Maşat Höyük (**Lev. 8B**), Alaca Höyük (**Lev. 9B**), Kaman-Kalehöyük (**Lev. 9C**) ve Topaklı Höyük'teki örnekler (**Lev. 3A, C ve 4B**) göz önüne alındığında sayısının arttığı ve Hellenistik Dönem'de Alişar (**Lev. 8D**), Karasamsun (**Lev. 8C**), Suluca Karahöyük (**Lev. 8E**), Çömlekkaya (**Lev. 8F**) ve Topaklı Höyük (**Lev. 3B ve 4A**) yerleşimlerinden aynı canlılıkla kullanımının devam ettiği söylenebilir. Bahsi geçen amphoraların Kızılırmak Havzası'nda Geç Demir Çağı'nda bazı farklılıklar görülse de (ağız kısmına yiv verilmesi ve üst gövdenin ovalleşmesi gibi) formu şekillenmiş (ağzın dışa taşkın, kapak yuvalı, boyunlu, yuvarlak gövdeli, düz dipli ve iki dikey kulplu gibi) ve yaygınlaşmıştır. Meme aplikeli amphoraların üretim yerine dair veri bulunmamakla birlikte bu kaplar üzerinde kil analizi de yapılmamıştır.

Kızılırmak Havzası'nda meme aplikeli amphoraların sayıca en yoğun rastlandığı yerleşim

95 Zoroğlu, "Kızılırmak Havzası Boyalı Kapları" adlı doktora tezinde bu amphoraları ele almıştır. Amphoraların Kızılırmak Havzasının güneyinde ve kuzeyinde var olduğu üzerinde durmuştur. Zoroğlu 1978, 42-45.

Topaklı Höyük ve sonrasında Suluca Karahöyük⁹⁶tür. İki kulplu bu kapların meme aplikesi olmadan da kullanıldığını Suluca Karahöyük⁹⁷, Alaca Höyük ve Kaman-Kalehöyük örnekleri göstermektedir.

Amphoralardan tüm olanların kapasiteleri hesaplanmıştır⁹⁸. Bu amphoraların en küçüğü **Lev. 11**'de görüldüğü üzere 11 litre ile Kaman-Kalehöyük amphorasıdır. Suluca Karahöyük (**Lev. 11B**) ve Topaklı Höyük (**Lev. 11C**) amphoraları yaklaşık 30 litre olarak hesaplanmıştır. Çömlekkaya (**Lev. 11D**) amphorası 75 ve Alişar (**Lev. 11E**) amphorası 77 litre ile daha geniş kapasiteye sahiptirler.

Topaklı Höyük meme aplikeli amphoraların ele geçtiği yapılar ve işlevleri ne yazık ki ortaya çıkarılamamıştır. Bu nedenle bu amphoraların nasıl bir işlev için kullanıldığı belirsizdir. Bunlar üzerinde henüz bir kalıntı analizi (kullanım amacıyla ilişkili olarak) yapılmamıştır. Amphoraların kullanımı konusunda iki öneri bulunmaktadır. Zoroğlu, amphoraların mezar-kül kabı olarak kullanılmış olabileceğini önermektedir⁹⁹. Ancak Topaklı Höyük meme aplikeli amphoralarında kül izi tespit edilememiştir.

Dönmez, konumuzu oluşturan meme aplikeli amphoraları ana tanrıça ritüellerinde depolama kabı olarak kullanıldığını düşünmektedir¹⁰⁰. Dönmez, Frig etkili ana tanrıça kültürünün Geç Demir Çağı'nda Kızılırmak Havzası'nı etkilediğini, Oluz Höyük ve çevre yerleşimlerde ele geçen ana tanrıça betimli eserlerden dolayı ileri sürmektedir¹⁰¹. Kültepe'de 2009-2010 yılları arasındaki kazılarda 6 no'lu mekânda bir elinde nar tutan tanrıça heykeli ortaya çıkarılmıştır¹⁰². Bu heykelin ele geçtiği kontekst MÖ 3. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir. Kültepe'de tespit edilen bu heykelden bölgede ana tanrıça kültürünün devam ettiği düşünülmektedir.

Dönmez, Oluz Höyük'te 2B mimari tabakasında tespit edilen meme formlu bir kabın ana tanrıça törenleri için kullanıldığını ileri sürmektedir¹⁰³. Meme formlu bu kaptan Topaklı Höyük'te üç adet ele geçmiştir¹⁰⁴. Bu kaplardan biri Oluz Höyük ile çağdaşken diğerleri Hellenistik Dönem'e işaret etmektedir. Bu meme formlu kaplar da Dönmez'in dediği gibi ana tanrıça kültürle ilişkili ise Topaklı Höyük'te ortaya çıkarılan meme aplikeli amphoralar ve meme formlu kaplar burada da Geç Demir Çağı'nda ve Hellenistik Dönem'de ana tanrıça

96 Suluca Karahöyük eserlerinin sayısı Hacı Bektaş Müzesi sergi salonu ve deposu göz önünde bulundurulmuştur.

97 Hacı Bektaş Müzesi deposunda yer alan Suluca Karahöyük meme aplikesiz amphora tarafımızdan gözlenmiştir.

98 Kapasite hesaplamasında desteğinden dolayı Dr. Öğr. Ü. Pınar Çaylı'ya şükranlarımı sunarım. Çaylı 2019, 519-526.

99 Zoroğlu 1978, 45.

100 Dönmez 2014, 291, Res. 11-13.

101 Dönmez 2014, 293-296.

102 Tüysüz 2022, 77-79, Fig. 56a-b.

103 Dönmez 2014, 296, Res. 32a-b.

104 Bu kaplara burada detaylı yer verilememesinin nedeni sayfa sınırlamasıdır.

kültüne dair veriler olarak değerlendirilebilir. Ancak, Topaklı Höyük'te bu iki kap tipi dışında ana tanrıçaya ait heykeltıraşlık eser veya mimari yapı tespit edilememiştir. Topaklı Höyük'te gerçekleştirilecek sistemli kazılarla ana tanrıça kültürüne dair daha fazla veriye ulaşılabacaktır.

Katalog¹⁰⁵

Lev. 3A: Hangi yıl ve plankarede ele geçtiği bilinmemektedir. Bu parça Pecorella'nın yayında geçmektedir (Pecorella 1975, 75, Tav. XXIX: 4). Nevşehir Müzesi'nde tespit edilememiştir. Bu nedenle hamur rengi ve bezeme rengi için Munsell'i verilememiştir. Buluntu Seviyesi A3. Tanım: Koyu kahverengi boyayla memenin uç kısmı ile bitiş noktası dairelerle çevrenmiş ve iki daire arası uçtan dibe doğru üç kollu triskeles motifıyla bağlanmıştır.

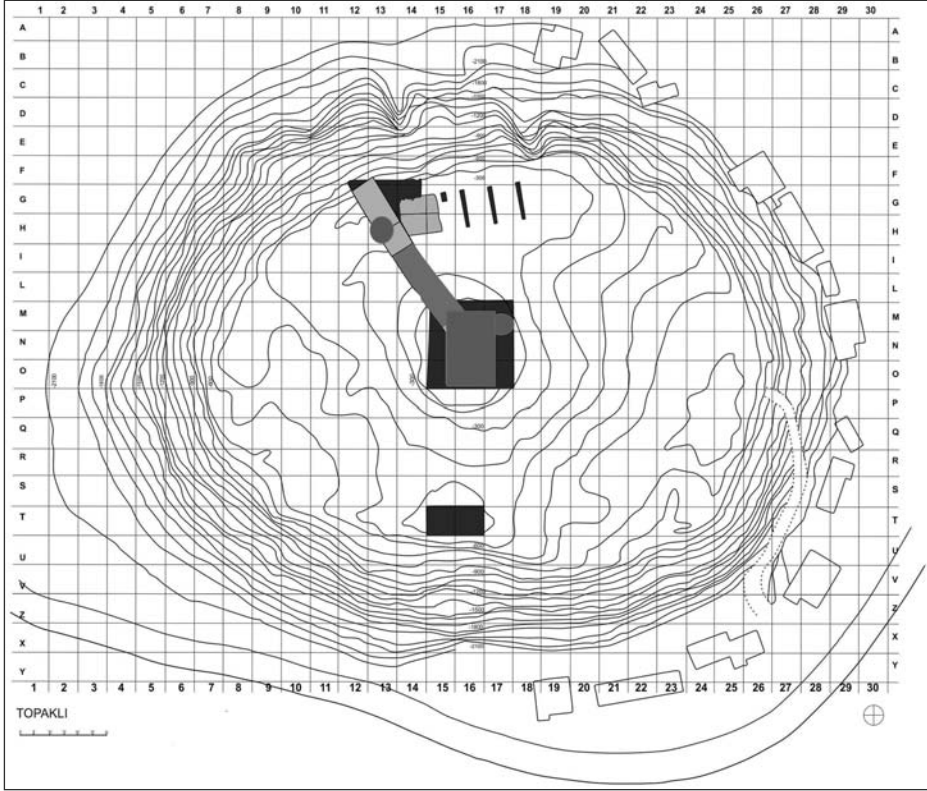
Lev. 3B: Müze Etüt No: 61, Buluntu Yılı ve Yeri: 1967 yılında Sektör II, C seviyesi. A. Ç: 24.8, H. R: ve A. R: 5YR 7/4 Pink, K. M: İri taşcık, kireç ve mika. Tanım: ağzı dışa taşkın, kapak yuvalı, boyunlu, yuvarlak üst gövdeli ve iki dikey şerit kulpludur. Memenin uç kısmı deliktir.

Lev. 3C: Müze Envanter No: 838, Buluntu Yılı ve Yeri: 1969 Yılında Sektör I, M/17 plankaresi E seviyesi. A. Ç: 13, K. Ç: 15 ve Y: 60 cm, H. R: ve A. R: 2.5 YR 6/3 Light Reddish Brown, K. M: kireç, sarı mika ve taşcık. Tanım: Ağzı dışa taşkın, kapak yuvalı, uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli, düz dipli ve iki dikey şerit kulpludur. Perdahlı yüzeye sahip kabın gövde orta kısmının alt bölümü kalın kırmızı bantla çevrenmiş ve bu kalın bant memelerin hemen çevresinden kulplara doğru devam eden aynı kalınlıkta ve renkte çapraz bantlarla birleştirilmiştir.

Lev. 4A: Müze Envanter No: 848, 1969 yılında Sektör II, 1. Kat, E seviyesinden (-5.70 m). A. Ç: 14.8, H. R: ve A. R: 2.5 YR 7/4 Pink, K. M: iri kireç ve taşcık. Tanım: Ağzı dışa taşkın, ağız kenarı dışta yivli iken içte kapak yuvalı, kısa boyunlu, üst gövde yuvarlak ve iki dikey şerit kulpludur. Memenin uç kısmı deliktir. Boyun-gövde geçişinde kolye şeklinde dışbükey kabartma yer almaktadır. Korunan kısmında bezeme tespit edilememiştir.

Lev. 4B: Müze Envanter No: 869, Buluntu Yılı ve Yeri: 1970 yılı kazı çalışmalarında Sektör II, H/13 plankaresi L (-7.20/8.00 m) seviyesi. G.Ç: 14 ve Y: 34.5 cm, H. R: ve A. R: 7.5 YR 7/4 Pink, K. M: iri kireç, mika ve taşcık. Tanım: Çok iyi perdahlı yüzey bej renkte (10 YR 8/2 Very Pale Brown) astarlıdır. Amphoranın boyun ve ağız kısmı eksiktir. Yuvarlak üst gövdeli, düz dipli ve iki dikey şerit kulpludur. Memenin uç kısmı deliktir.

105 A.Ç: Ağız Çapı, K.Ç: Kaide Çapı, G.Ç: Gövde Çapı, Y: Yükseklik, H.R: Hamur rengi (Hamur Rengi Munsell Soil Color Book (Munsell 2009, Soil-Color Charts)'a göre hazırlanmıştır), A. R: Astar Rengi, K.M: Katkı Maddesi.

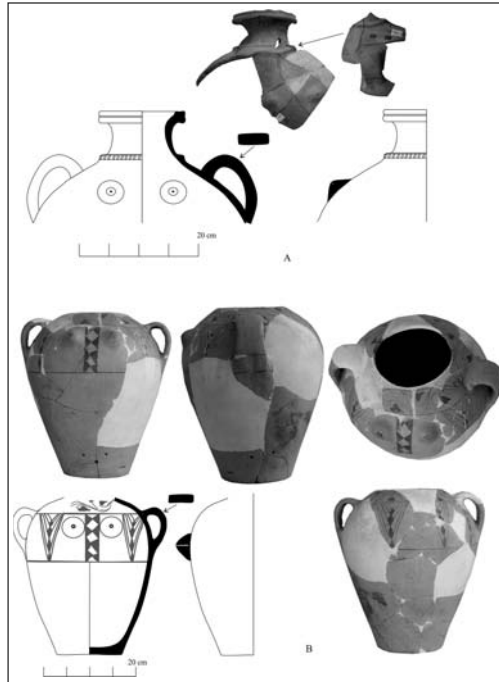
Levha 1: Topaklı Höyük meme aplikeli kapların tespit edildiği alanlar (sektör I: MNO/15-17 ve sektör II: H/13 Plankareleri) (Polacco 1970: Tav. I).

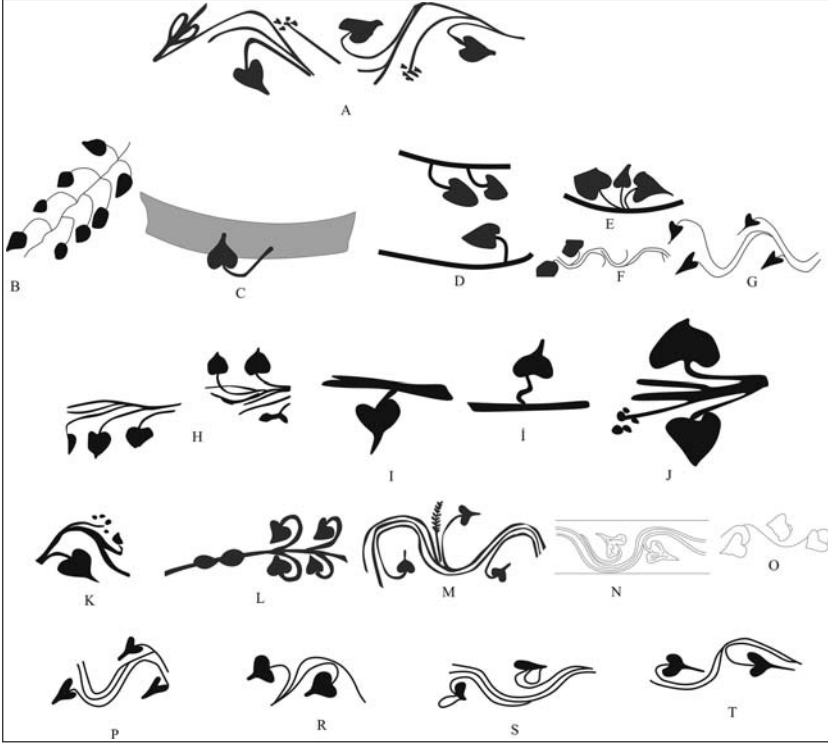
Levha 2: Topaklı Höyük meme aplikeli kapların tespit edildiği sektör I ve sektör II'nin günümüzdeki görünümü.

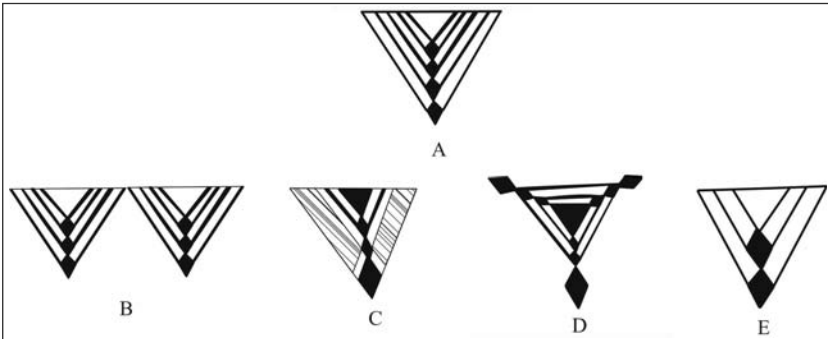
Levha 3: Topaklı Höyük meme aplikeli amphoralar.

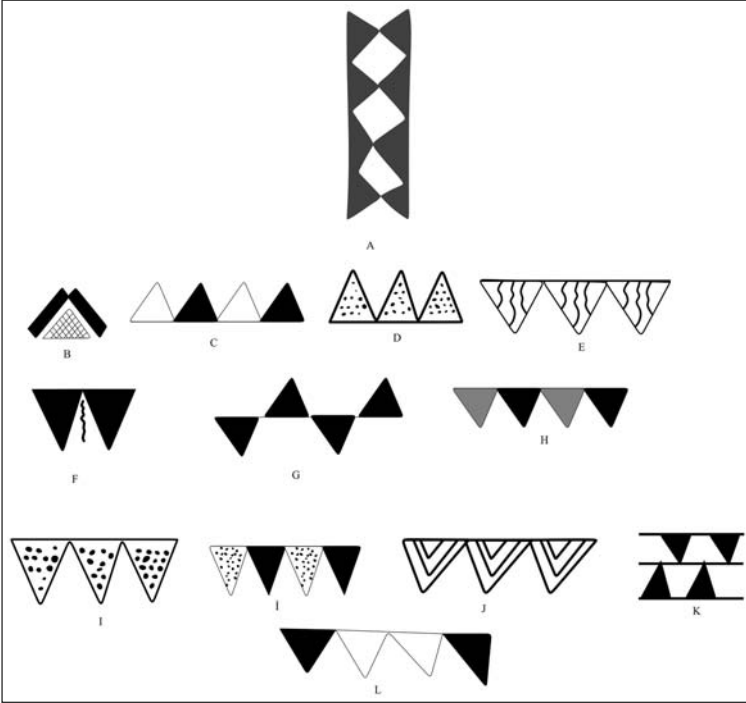
Levha 4: Topaklı Höyük meme aplikeli amphoralar.

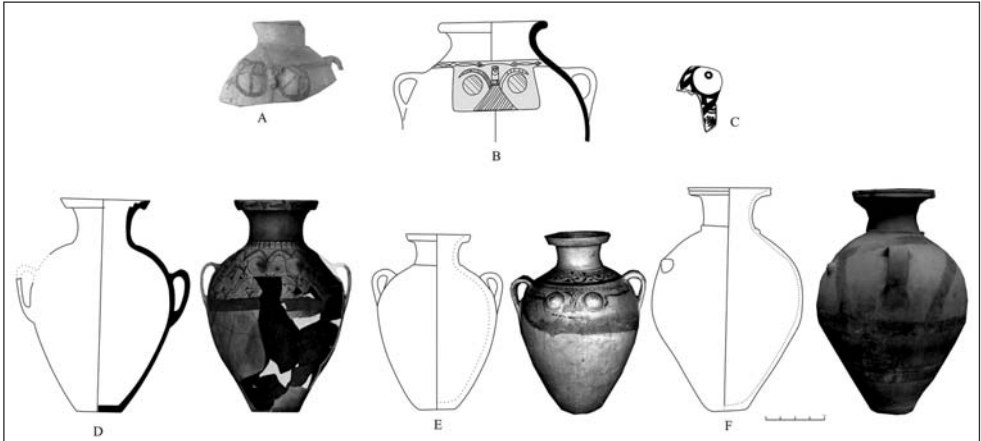
Levha 5: Geç Demir Çağı-Hellenistik Dönem sarmaşık motifleri, A-Topaklı Höyük (Topaklı Höyük), B-Maşat Höyük (Özgüç 1982, Lev.-Pl. 78: 4b), C-Hermitaj Müzesi (Özgüç 1978, 47-48, Lev. 79: 3), D-Alişar (Schmidt 1933, Fig. 46), E/G-Alişar (Osten 1937a, Fig. 76: 6, 74: 17, Pl. X: 184); H/J-Daskyleion (Tuna-Nörling 1999, Taf. 33: 570, 17: 310, 17: 312, 17: 308), K-Gordion (Körte ve Körte 1904, Abb. 160:6), L/O-Gordion (Stewart 2010, Fig. 207: 159, 233: 364, 241: 389, 237: 379), P-Alişar (Osten 1937a, Pl. X: 184), R-Boğazköy (Zoroğlu 1978, Lev. LXXXII: 1-4), S-Kültepe (Zoroğlu 1978, Lev. LXXXIV: 1) ve T-Suluca Karahöyük (Zoroğlu 1978, Lev. LXVII: 1-4).

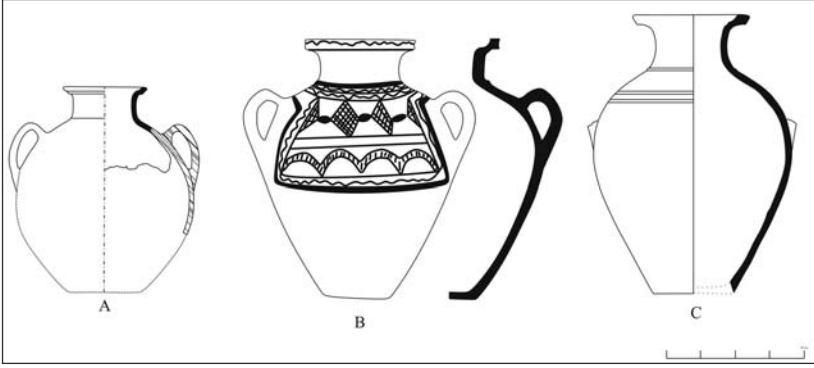
Levha 6: Geç Demir Çağı baklava dilimleri ve bu dilimlerden çıkan uzun bantlar, A-Topaklı Höyük, B-Boğazköy (Bossert 2000, Taf. 147: B 77), C-Elbistan-Karahöyük (Özgüç ve Özgüç 1949, Lev. XXIV:4, XXI: 10), D-Kültepe (Chantre 1898, Taf. XI: 1) ve E-Alişar (Osten 1937a, Fig. 467:5).

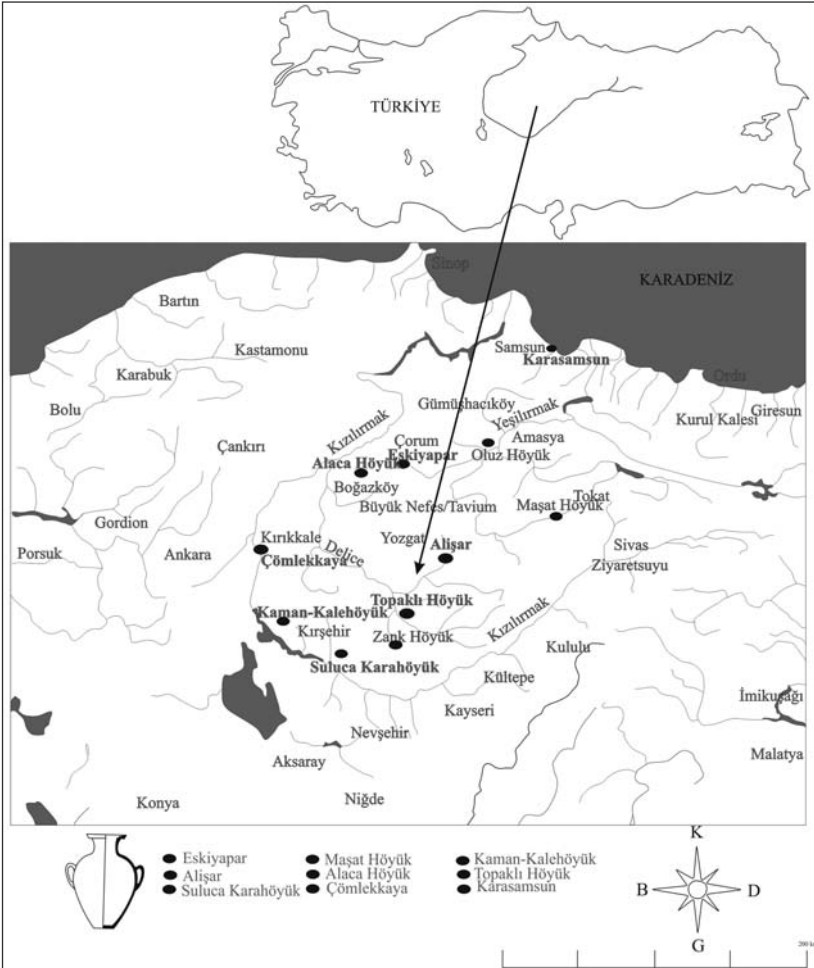
Levha 7: Geç Demir Çağı-Hellenistik Dönem üçgen motifleri, A-Topaklı Höyük, B/E-Alışar (Osten 1937a, Fig. 58: 1, 62: 14, 72: 8-9, Fig. 77), F-Isaura (Köker-Gökçe ve Doğanay 2021, Fig. 2b), G/H-Eskiyapar (Bayburtluoğlu 1976, Res.27,29), I/J-Gordion (Bacheva 2018, Fig. 1,5,7), K-Gordion (Stewart 2010, Fig. 235: 367) ve L-Suluca Karahöyük (Zoroğlu 1978, L.LXVII: 1-3).

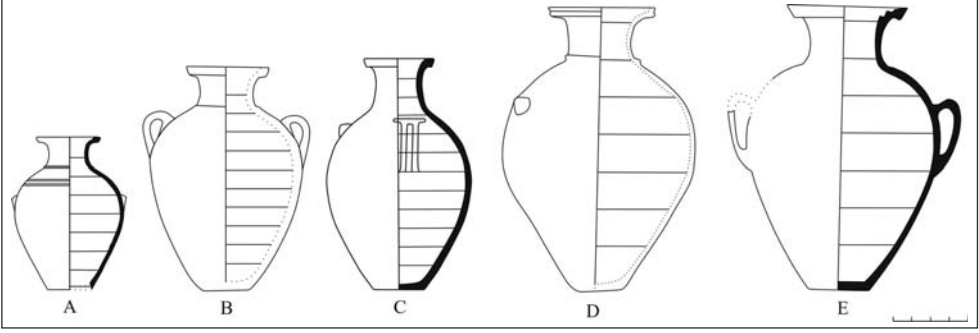
Levha 8: Kızılırmak Havzasında tespit edilen meme aplikeli amphoralar, A-Eskiyapar (Sipahi 2014, Res. 3C), B-Maşat Höyük (Özgüç 1982, Lev. 78: 2, Şek.-Fig. 151-152), C-Karasamsun (Zoroğlu 1978, Kat. No. 114), D-Alışar (Osten 1937a, Pl. X: 184), E-Suluca Karahöyük (Zoroğlu 1978, Kat. No. 140), e F-Çömlekçaya (Zoroğlu 1978, Kat. No. 54).

Levha 9: Meme aplikeli amphoraların form gelişimi, A-Alışar (Osten 1937a, Pl. X: b 456), B-Alaca Höyük (Çınaroğlu ve Çelik 2015, Çiz. 4: 1) ve C-Kaman-Kalehöyük (Matsumura 2005, Taf. 220: KL87-13).

Levha 10: Meme aplikeli amphoraların Kızılırmak Havzası'nda yayılım alanı.

Levha 11: Amphoraların kapasiteleri Kaman-Kalehoyuk (A) yaklaşık 11, Suluca Karahoyuk (B) 30, Topaklı Hoyuk (C) 30, omlekkaya (D) 75 ve Alişar (E) 77 litre olarak hesaplanmıştır.

Kaynakça

Abdioğlu 2007

Abdioğlu, E., Sivas Ziyaretsuyu Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri, Y. Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Ankara.

Bacheva 2018

Bacheva, G.D., "Pretty Pots on the Table: Dotted Triangle Ware in Late Phrygia", *Istanbul Mitteilungen Band 68*: 59-86.

Balkan ve Sümer 1970

Balkan, K. ve Sümer, O., "1968 yılı Hacıbektaş Höyüğü (Suluca Karahöyük) Ön Raporu", TAD XVIII-I, Ankara 1970, 37-49.

Bayburtluoğlu 1976

Bayburtluoğlu, İ., "Eskiyapar "Phryg Çağı"", VIII. Türk Tarih Kongresi, Ankara, 169-182.

Bossert 2000

Bossert, E.M., *Die Keramik Phrygischer Zeit von Boğazköy. Boğazköy-Hattusa Ergebnisse der Ausgrabungen XVIII. Mainz am Rhein.*

Chantre 1898

Chantre, E., *Mission en Cappadoce -1893-1894-, Recherches Archeologiques Dans L'asie Occidentale, Paris.*

Çaylı 2019

Çaylı P., "Metrik Ölçümlerle Depo Kaplarında Kapasite Hesapları: Güvercinkayası Kazısı Örneği", 35. Arkeometri Sonuçları Topantısı: 517-526.

Çınaroğlu ve Çelik 2015

Çınaroğlu A. ve Çelik, D., "Alaca Höyük'te Frig Devri", 5. Çorum Kazı ve Araştırma Sempozyumu, Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Çorum 10 Aralık 2015, 211-238.

Derin 1995

Derin, Z., "B-Çanak Çömlek", *İmikuşığı I (6.-1. Yapı Katları)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları VI, 74-102.

Dinarlı 2014

Dinarlı, G., *Oluz Höyük Demir Çağı Bitkisel Bezemeli Çanak-Çömleği (Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Edirne.

Dönmez 2001

Dönmez, Ş., "Amasya Müzesi'nden Boya Bezemeli İki Çanak Işığında Kızılırmak Kavsî Geç Demir ve Hellenistik Çağları Çanak-Çömleğine Yeni Bir Bakış", *TÜBA-AR IV*: 89-99.

Dönmez 2005

Dönmez, Ş., "1197-1999 Yılları Yüzeý Araştırmalarında İncelenen Amasya İli Demir Çağı Yerleşmeleri", *Belleten LXIX/255*: 468-497.

Dönmez 2014

Dönmez, Ş., "Kuzey-Orta Anadolu'da Yeni Bir Arkeolojik Keşif: Oluz Höyük Kubaba (Matar Kubileya) Tapınağı (Kızılırmak Kavsî İçinde Ana Tanrıça İle İlgili Güncel Bulgular)", *Veli Sevinç Armağan Kitabı, Ege yayınları*, 289-304.

Ertem 1982

Ertem, H., Keban Projesi Han İbrahim Şah Kazısı 1970-1971, ODTÜ Keban Projesi Yayınları, Seri III, NO: 3, Ankara.

De Genouillac 1926

De Genouillac, H., Céramique Cappadocienne II. Paris.

Köker-Gökçe ve Doğanay 2021

Köker-Gökçe E. ve Doğanay, O., "Isaura ve Çevre Yerleşimlerden Demir Çağı Boyalı Kapları", *Colloquium Anatolicum* 20: 139-162.

Körte and Körte 1904

Körte G. and Körte, A., *Gordion: Ergebnisse der Ausgrabung im Jahre 1900*. Berlin 1904.

Matsumura 2005

Matsumura, K., *Die Eisenzeitliche Keramik in Zentralanatolien aufgrund der Keramik in Kaman-Kalehöyük*, Freien Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Berlin.

Von Der Osten 1937a

Von Der Osten, H.H., *The Alishar Hüyük Seasons of 1930-32. Part III (OIP XXX)*, Chicago.

Von Der Osten 1937b Von Der Osten, H.H., *The Alishar Hüyük Seasons of 1930-32. Part II (OIP XXIX)*, Chicago.

Özgüç ve Özgüç 1949

Özgüç T. ve Özgüç, N., *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Karahöyük Hafriyat Raporu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi-Ankara.

Özgüç 1971

Özgüç, T., *Demir Devrinde Kültepe ve Civarı*, Ankara.

Özgüç 1978

Özgüç, T., *Maşat Höyük Kazıları ve Çevresindeki Araştırmalar/Excavations at Maşat Höyük and Investigations in Its Vicinity*, TTK Basımevi, Ankara.

Özgüç 1982

Özgüç, T., *Maşat Höyük II, Boğazköy'ün Kuzeydoğusunda Bir Hitit Merkezi/A Hittite Center Northeast of Boğazköy*. Ankara.

Pecorella 1975

Pecorella P. E., "Topaklı. La Trincea di Sud-Ovest". *Studi Micenei ed Egeo-Anatolici* XVI, 9-76.

Polacco 1970

Polacco, L., "Topaklı. Campagna di scavo 1969", *Relazione preliminare in SMEA (Studi Micenei ed Egeo-Anatolici)*, XI: 7-25.

Polacco 1971

Polacco, L., "Topaklı. Campagna di scavo 1970", *Relazione preliminare in SMEA (Studi Micenei ed Egeo-Anatolici)*, XIV: 27-38.

Polacco 1972

- Topaklı Höyük (1967-1974 Yılları) Kazılarında Tespit Edilen Meme Aplikeli Amphoralar** _____
- Polacco, L., "Topaklı 1970 Campaign of Excavation", TTK Basımevi, TAD XIX-1: 187-200.
- Polacco 1973**
- Polacco, L., "Topaklıdaki İtalyan Kazılarında Tarih öncesinden Bizans Dönemine", Anadolu XVII: 31-41.
- Polacco 1974**
- Polacco, L., "Topaklı-1972 Field Expedition Dig Preliminary Report", TAD XXI-1: 159-176.
- Rigoir 1981**
- Rigoir, Y. "Méthode Géométrique Simple de Calcul du Volume des Contenants Céramiques". Documents d'Archéologie Méridionale, 4, 193-194.
- Sams 1994**
- Sams, G. K., The Early Phrygian Pottery, The Gordion Excavations 1950-1973: Final Reports, Volume IV, Pennsylvania.
- Sipahi 2014**
- Sipahi, İ. T., "2013 Çalışmalarının Işığında Eskişehir Kazıları", 4. Çorum Kazı ve Araştırmalar Sempozyumu, 06 Aralık 2013, Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 45-58.
- Schmidt 1933**
- Schmidt, E. F., The Alishar Hüyük Seasons of 1928 and 1929. Part II (OIP XX), Chicago.
- Stewart 2010**
- Stewart, S. M., Gordion after the Knot: Hellenistic Pottery and Culture (Yayımlanmamış Doktora Tezi), University of Cincinnati.
- Tezer 2011**
- Tezer, U. C., Nevşehir Camihöyük Hellenistik ve Roma Seramikleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Tuna-Norling 1995**
- Tuna-Norling, Y., Die attisch-schwarzfigurige Keramik und der attische Keramikexport nach Kleinasien, Tübingen: Ernst Wasmuth Verlag
- Tüysüz 2022**
- Tüysüz, B., Kültepe'nin Hellenistik Dönem Seramikleri, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Pamukkale Üniversitesi, Arkeoloji Enstitüsü, Denizli.
- Zoroğlu 1978**
- Zoroğlu, K. L., Hellenistik Çağ'da Kızılırmak Havzası Boyalı Kapları (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi. Ankara.
- Zoroğlu 1981**
- Zoroğlu, K. L., "Kültepe'de Bulunan Hellenistik Çağa Ait Bir Amphora", Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 1, 239-252.

Seleucia | Sayı XIII | Mayıs 2023

Olba Kazılarında Harpokrates Betimli
Cam Pendant
*Glass Harpocrates Pendant from Olba
Excavations*

Emel Erten - Yavuz Yeğin
9

Anemurium Son Dönem Kazılarında
Ortaya Çıkarılan A ve B Yapıları Üzerine
Bir Değerlendirme
*An Assessment on Buildings A and B which
Revealed in Last Period Excavations at
Anemurium*

Zafer Korkmaz – Mehmet Tekocak
21

Constantinopolis Territoriumundan
Ele Geçen Bir Grup Yazılı ve Mühürlü
Seramik
*A Group of Pottery with Graffiti and Stamps
from Constantinople's Territorium*

Ülkü Kara
43

Kelenderis Odeionu Kazılarında Ele
Geçen Geç Roma D Seramikleri
*Late Roman D Ware from the Excavations
of the Odeon of Kelenderis*

Işık Adak Adıbelli
59

Eskiçağ Camcılığında Mozaik Tekniği ve
Olba Kazılarında Millefiori ve Reticella
Camlar
*Mosaic Technique in Ancient Glassworking
and Millefiori and Reticella Glass from Olba
Excavations*

Emel Erten – Emine Akkuş Koçak
87

Parion'dan Bir Grup Özel Masa
Amphorası
*A Group of Exclusive Table Amphorae from
Parion*

İsmail Akkaş
101

Topaklı Höyük (1967-1974 Yılları)
Kazılarında Tespit Edilen Meme Aplikeli
Amphoralar
*Breast Applique Amphorae Detected at the
Excavations of Topaklı Höyük (1967-1974
Years)*

Emine Köker Gökçe
121

ISSN 2148-4124

ISBN 978-625-6925-19-9

9 786256 925199

